

KNJIŽNICA GLASBENE ŠOLE DOMŽALE

Tjaša Medved

**VKLJUČEVANJE KRAJEVNE KNJIŽNICE JANEZA
TRDINE MENGEŠ V LOKALNO OKOLJE**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Domžale, 2017

IZJAVA O AVTORSTVU IN O JAVNI OBJAVI PISNE NALOGE

Spodaj podpisana, Tjaša Medved, izjavljam, da sem avtorica pisne naloge za bibliotekarski izpit za bibliotekarja z naslovom: Vključevanje Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš v lokalno okolje.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- sem pisno nalogo izdelala samostojno in je moje avtorsko delo,
- so dela drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih navajam neposredno ali povzemam, navedena oziroma citirana v skladu s standardom APA,
- sem besedila ali podatke, ki so avtorsko zaščiteni, uporabila v skladu z določbami zakona, ki določa avtorske pravice,
- je elektronska oblika pisne naloge istovetna s tiskano obliko naloge,
- na podlagi 23. člena Pravilnika o bibliotekarskem izpitu ter v skladu s prvim odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem javno objavo elektronske oblike pisne naloge na portalu Digitalne knjižnice Slovenije.

Podpis avtorja(ice): Medved Tjaša

V/Na DOMŽALE, dne 10.11.2017

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Tjaša MEDVED

Naslov pisne naloge: Vključevanje Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš v lokalno okolje

Kraj: Domžale

Leto: 2017

Število strani: 33

Št. slik: 0

Št. preglednic: 0

Število prilog: 3

Št. strani prilog: 9

Število referenc: 20

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v: Krajevna knjižnica Janeza Trdine Mengeš

Mentor v času strokovnega usposabljanja: Barbara Ahačič Osterman

UDK: 027(497.4 Mengeš)

Ključne besede: Splošne knjižnice, okolje, uporabniki, Mengeš

Izvleček:

Splošne knjižnice so pomemben del lokalne skupnosti. V lokalnem okolju obstaja velik interes za vse njihove dejavnosti, ki širijo branje, bralne navade in kulturo. Pomembno je, da knjižnice stalno vrednotijo svoje delovanje in dokazujejo svojo vrednost ter družben pomen.

Namen pisne naloge je pregledati načine vključevanja splošnih knjižnic v lokalno okolje. Glavni cilj raziskave je ugotoviti, kako Krajevna knjižnica Janeza Trdine Mengeš izpolnjuje svoje poslanstvo in se s tem vključuje v svoje okolje. Osredotočili smo se predvsem na različne dejavnosti za uporabnike. Raziskovali smo, kako uporabniki ocenjujejo dejavnosti te knjižnice ter zbirali predloge za njene dodatne dejavnosti. Kot metodo zbiranja podatkov smo uporabili anketni vprašalnik (za uporabnike) in intervju (za vodjo knjižnice). V vzorec smo zajeli 28 uporabnikov knjižnice. Podatke smo v njenih prostorih zbirali v sredini septembra 2017. Ugotovili smo, da je knjižnica res aktivna na področju branja in bralne pismenosti. Uporabniki vrednotijo knjižnico kot koristno predvsem na področju branja, redkeje pa na področju izobraževanja. Kot koristnega vrednotijo tudi knjižnični prostor ter vpliv knjižnice na izboljšanje kvalitete življenja. Knjižnico tako zaznavajo kot pomemben del lokalne skupnosti. Na podlagi podanih mnenj in predlogov uporabnikov lahko knjižnica še izboljša svoje delovanje in se še bolj približa posameznikom in ustanovam iz svojega okolja.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD.....	6
2 TEORETIČNI DEL	7
2.1 ZAKONSKE PODLAGE, KI DOLOČAJO POSLANSTVO IN NALOGE (SPLOŠNIH) KNJIŽNIC	7
2.2 VKLJUČEVANJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC V LOKALNO OKOLJE	9
2.3 KRAJEVNA KNJIŽNICA JANEZA TRDINE MENGEŠ	12
2.3.1 Poslanstvo knjižnice	12
2.3.2 Lokalno okolje knjižnice	12
2.3.3 Dejavnosti knjižnice	13
2.4 VREDNOTENJE DELA KNJIŽNIC	15
3 PRAKTIČNI DEL	18
3.1 RAZISKOVALNA METODA	18
3.1.1 Namen in cilji raziskave	18
3.1.2 Raziskovalna vprašanja in predpostavke	18
3.1.3 Metoda raziskovanja	18
3.2 REZULTATI	19
4 RAZPRAVA.....	25
5 ZAKLJUČEK	28
6 VIRI IN LITERATURA.....	32
7 PRILOGE	I

KAZALO PRILOG

Priloga 1: (Ne)strinjanje uporabnikov Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš z navedenimi trditvami (odgovori uporabnikov na 6. vprašanje v anketnem vprašalniku).....	II
Priloga 2: Vprašalnik za uporabnike Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš	IV
Priloga 3: Vprašanja za intervju z vodjo Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš	IX

ZAHVALA

Posebej bi se rada zahvalila mentorici Barbari Ahačič Osterman, ki mi je s svojo pripravljenostjo sodelovanja pomagala pri pripravi pisne naloge. Hvala za vse nasvete in usmeritve ter ustrežljivost in prijaznost. Zahvaljujem se tudi vsem sodelujočim v raziskavi, ki so si vzeli čas in z njihovimi odgovori prispevali k nastajanju naloge. Hvala tudi vsem drugim, ki so mi ob tem stali ob strani in me spodbujali.

1 UVOD

Družbena vloga knjižnic se praviloma zrcali v njihovih poslanstvih, ta pa so vezana na knjižnične storitve. Poslanstva in storitve, s katerimi knjižnice odgovarjajo na svoje družbene vloge so določene v številnih zakonskih in podzakonskih aktih. Knjižnice so pomemben del lokalne skupnosti in imajo (lahko) velik vpliv na posameznike in skupnost. Vloga splošnih knjižnic pri tem je predvsem omogočanje prostega dostopa do informacij, vseživljenjskega učenja, kakovostne rabe prostega časa in povezovanja posameznikov ter skupnosti. S svojimi dejavnostmi vplivajo na povečanje pismenosti, bralnih navad in spretnosti, pomembne pa so tudi pri podpori formalnega in neformalnega izobraževanja ter vsakodnevnih aktivnosti. Prispevajo tudi k razvoju skupnosti in lokalnega gospodarstva ter vplivajo na izboljšanje kakovosti življenja. Pomemben je tudi sam knjižnični prostor in ponudba informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT), kamor sodi tudi usposabljanje za njihovo uporabo.

Namen pisne naloge je pregledati načine vključevanja splošnih knjižnic v lokalno okolje. Najprej bomo pregledali zakonske podlage, ki določajo poslanstvo in naloge splošnih knjižnic, nato pa različne vidike vključevanja knjižnic v svoje okolje. Podrobneje bomo predstavili poslanstvo, lokalno okolje in dejavnosti Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš. Zatem bomo izpostavili še pomen in načine vrednotenja dela knjižnic, sledila pa bo analiza rezultatov, pridobljenih s pomočjo intervjuja in anketnih vprašalnikov. Naš raziskovalni problem se torej nanaša na Krajevno knjižnico Janeza Trdine Mengeš, ki je enota Knjižnice Domžale. Njeni začetki segajo v leto 1873, ko je bralno društvo ustanovilo prvo javno knjižnico v Mengšu (*Zgodovina*, 2017). Je največja krajevna knjižnica v mreži Knjižnice Domžale. Ponaša se s 30.000 enotami gradiva, oddelkom za odrasle bralce, oddelkom za otroke in mladino, čitalnico na odraslem oddelku in multimedijem oddelkom (*Knjižnica Janeza Trdine Mengeš*, 2011). Knjižnico, predvsem njeno poslanstvo in dejavnosti, pa podrobneje predstavljamo v nadaljevanju.

NAMEN IN CILJI RAZISKAVE

Glavni namen raziskave je ugotoviti, kako Krajevna knjižnica Janeza Trdina Mengeš izpolnjuje svoje poslanstvo in kako se vključuje v lokalno okolje. Osredotočili se bomo predvsem na različne dejavnosti, ki jih izvaja za uporabnike. Raziskovali bomo, kako uporabniki ocenjujejo dejavnosti te knjižnice, katere so jim najbolj zanimive, zbirali pa bomo tudi njihove predloge za dodatne dejavnosti, s katerimi se jim lahko ta še bolj približa.

Zastavili smo si naslednja raziskovalna vprašanja:

- V kolikšni meri uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš koristijo ponudbo in storitve knjižnice?
- Katerih dejavnosti se uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš najpogosteje udeležujejo v knjižnici in katere dejavnosti pogrešajo?
- V kolikšni meri se, glede na mnenje uporabnikov, Krajevna knjižnica Janeza Trdine Mengeš vključuje v svoje lokalno okolje?

Na osnovi pregledane teorije smo si zastavili naslednji dve predpostavki:

- Uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš zaznavajo knjižnico kot pomemben del lokalne skupnosti.
- Uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš najpogosteje vrednotijo njen vpliv kot pozitivnega na področju branja in bralne kulture, redkeje pa na področju izobraževanja.

Za zbiranje podatkov bomo uporabili dve metodi, anketni vprašalnik in intervju. Anketni vprašalnik bo namenjen naključnim uporabnikom Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš, na vprašanja v intervjuju pa bo odgovorila vodja knjižnice. Podatke bomo zbirali v prostorih knjižnice. Medtem, ko bo večina vprašanj v anketnem vprašalniku zaprtega tipa, bodo v polstrukturiranem intervjuju vsa vprašanja odprtega tipa. Intervju z vodjo knjižnice bo namenjen predvsem zbiranju podatkov, na osnovi katerih bomo lahko potem oblikovali anketni vprašalnik. V večjem delu naloge se bomo zato bolj osredotočili na rezultate anketnih vprašalnikov. Seveda pa pogled vodstva na delovanje knjižnice pomembno prispeva k vpogledu na situacijo in zastavljen raziskovalni problem. Praktični vidik raziskave je v morebitni ugotovitvi novih načinov vključevanja Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš in drugih splošnih knjižnic v lokalno okolje. Na podlagi rezultatov bomo lahko predlagali, kako lahko knjižnica/-e še izboljša/-jo svoje delovanje in se še bolj približa/-jo posameznikom in ustanovam iz svojega okolja.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 ZAKONSKE PODLAGE, KI DOLOČAJO POSLANSTVO IN NALOGE (SPLOŠNIH) KNJIŽNIC

Zakon o knjižničarstvu (2001) sicer ne govori neposredno o poslanstvu knjižnic, opredeljuje pa knjižnično dejavnost ter med drugim tudi splošne knjižnice in njihove naloge, ki nato narekujejo njihovo poslanstvo. Zavezuje jih, da zbirajo, obdelujejo, hranijo in posredujejo

knjižnično gradivo ter zagotavljajo dostop do gradiva, pridobivajo in izobražujejo uporabnike ter jih informacijsko opismenjujejo (2. člen). V okviru javne službe tudi sodelujejo v vseživljenjskem izobraževanju, se ukvarjajo z domoznansko dejavnostjo, zagotavljajo dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, organizirajo posebne oblike dejavnosti za spodbujanje bralne kulture ter druge dejavnosti, organizirajo pa tudi kulturne prireditve, ki so povezane z njihovo dejavnostjo. Zagotavljajo tudi storitve za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami (16. člen). Tudi Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (2003) govori o tem, katere storitve morajo splošne knjižnice nuditi svojemu okolju. Te se večinoma nanašajo na knjižnično gradivo (izposoja gradiva, posredovanje informacij, uporaba katalogov), vključujejo pa tudi usposabljanje uporabnikov in omogočanje dostopa do svetovnega spleta ter dejavnosti in prireditev (3. člen). Splošne knjižnice opredeljujejo tudi Standardi za splošne knjižnice (2005). Določajo tudi njihov namen, in sicer navajajo, da so namenjene informiranju in potrebam vseh prebivalcev po izobraževanju, raziskovanju, kulturi in razvedrilu ter razvijanju pismenosti. To omogočajo s ponudbo knjižničnega gradiva in vseh vrst informacij pomembnih za lokalno skupnost in posameznika, oblikovanjem domoznanske zbirke, vključevanjem v vseživljenjsko učenje ter z razvijanjem in utrjevanjem bralne kulture, sodelovanjem pri informacijskem opismenjevanju in spodbujanjem prebivalcev za uporabo knjižnic. Standardi poudarjajo tudi pomembnost storitev splošnih knjižnic za prebivalce lokalne skupnosti. Knjižnice morajo analizirati njihove potrebe po izobraževanju, raziskovanju, kulturi in razvedrilu ter razvijanju njihove pismenosti. Ponujati morajo različne storitve tako znotraj knjižnice kot v lokalni skupnosti, da zadovoljijo potrebe vseh svojih uporabnikov (otroci, mladina in odrasli). Storitve za odrasle so namenjene predvsem kot pomoč in podpora vseživljenjskemu učenju in interesnim dejavnostim. Zagotavljati morajo tudi informacijske storitve, storitve za ustanove in skupine v lokalni skupnosti, storitve za skupine s posebnimi potrebami ter storitve za spodbujanje branja in pismenosti. Zanimiva je tudi definicija splošne knjižnice v IFLA/UNESCO Manifestu o splošnih knjižnicah (2002), ki jo opredeljuje kot »dejanska vrata lokalne skupnosti do znanja«. Navaja, da knjižnica zagotavlja »osnovno podstavo učenja od mladosti do starosti, samostojnega sprejemanja odločitev in kulturnega razvoja posameznika in socialnih skupin«. Je tudi »lokalni informacijski center«, ki svojim uporabnikom omogoča dostop do vseh vrst znanja in informacij. Poleg tradicionalnega gradiva mora vključevati tudi sodobne medije in tehnologije. Za vključevanje v lokalno okolje je ključnega pomena visoka kvaliteta in povezanost z lokalnimi potrebami in razmerami. Gradivo mora odražati tekoča dogajanja in razvoj družbe, pa tudi pretekle dosežke človekovih prizadevanj in ustvarjalnosti.

Manifest govori tudi o številnih nalogah splošnih knjižnic, vezanih na informacije, pismenost, izobraževanje in kulturo. Govori tudi o tem, da morajo knjižnice oblikovati poslovno politiko, s katero jasno opredelijo svoje cilje, prioritete in storitve glede na potrebe lokalne skupnosti. Storitve morajo biti fizično dostopne vsem članom lokalne skupnosti – zato morajo izpolniti naslednje zahteve: ugodna lokacija knjižnice, dobri pogoji in pripomočki za branje in študij, ustrezna tehnologija ter uporabnikom prilagojena časovna odprtost knjižnice. Sem sodi tudi organizacija posebnih storitev zunaj prostorov knjižnice za vse tiste, ki je ne morejo osebno obiskati. Storitve splošnih knjižnic morajo biti prilagojene različnim potrebam lokalne skupnosti v mestu in na podeželju.

V dokumentu Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013–2020 (Neskončne poti splošnih knjižnic, 2012) je navedeno, da več kot polovica članov in uporabnikov pozna in tudi uporablja le najbolj tradicionalne storitve splošnih knjižnic. Tako se morajo knjižnice preusmeriti k svetovanju pri pridobivanju in vrednotenju informacij in k bolj intenzivnemu informacijskemu opismenjevanju svojih uporabnikov. Da bodo prebivalci uporabljali tudi netradicionalne storitve splošnih knjižnic, morajo knjižnice oblikovati take storitve, ki bodo relevantne za vse prebivalce. Splošne knjižnice se morajo oblikovati kot prostor navdiha, prostor učenja in kot prostor srečevanja in druženja. Nekateri ukrepi, ki naj bi jih te sprejele so: razvijanje fizičnega prostora knjižnice kot tretjega prostora, spodbujanje večkulturnosti v knjižnicah, digitalizacija domoznanskega gradiva, nove storitve na področju informacijske pismenosti, vseživljenjskega učenja, socialne vključenosti ter umetnosti in kulture. Da pa bodo knjižnične storitve dosegle maksimalen učinek, morajo odgovarjati na ugotovljene potrebe uporabnikov. Ti morajo biti vključeni tudi v razvoj same storitve. Ni pa pomembno le nuditi storitve uporabnikom, temveč je nujna tudi njihova ciljno naravnana promocija. Knjižnice morajo biti aktivne v družbenem okolju; s storitvami se morajo vključevati v svoje okolje, hkrati pa morajo z njim tudi sodelovati in prilagajati ponudbo njegovim potrebam in željam.

2.2 VKLJUČEVANJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC V LOKALNO OKOLJE

Družbena vloga knjižnic se praviloma zrcali v njihovih poslanstvih. Ta pa so vezana na knjižnične storitve. Poslanstvo knjižnic je zbiranje, hranjenje, obdelava in posredovanje zapisov znanja. Knjižnice odgovarjajo na svoje družbene vloge in poslanstva z določenimi storitvami. Te storitve so praviloma takšne, da izpolnjujejo različne družbene vloge. Storitve in z njimi povezane knjižnične dejavnosti so tiste, na osnovi katerih lahko ovrednotimo njihovo koristnost. Javnost zaznava knjižnice in predvsem knjižnične stavbe/prostore kot pomemben

del lokalne skupnosti. Zato pričakuje, da bodo te na voljo različnim dejavnostim in prireditvam v lokalni skupnosti, tudi v sodelovanju z različnimi prostovoljnimi in interesnimi organizacijami ali združenji, ki v tej skupnosti delujejo. Seveda pa mora biti njihova dejavnost povezana s poslanstvom knjižnice. V lokalnem okolju obstaja velik interes za vse dejavnosti splošnih knjižnic, ki bi širile branje, bralne navade in kulturo in bi na ta način prenehale biti le dobavitelj/posrednik gradiva za branje, temveč bi svojo pozornost preusmerile k spodbujanju in pomoči ljudem pri in ob branju (Južnič, 2009).

Splošne knjižnice imajo vpliv na skupnost preko njenih socialnih, izobraževalnih in kulturnih vlog in z razvijanjem zaupanja v posameznike in skupnosti (Usherwood, 2002). S skupnostjo se povezujejo tako, da spremljajo njene potrebe in z njo vzdržujejo dialog. Vloga splošnih knjižnic pri tem je predvsem omogočanje prostega dostopa do informacij, vseživljenjskega učenja in kakovostne rabe prostega časa ter povezovanja posameznikov in skupnosti. Njihove dejavnosti neposredno učinkujejo na povečanje **pismenosti, bralnih navad in spretnosti** (Dragija Ivanović, 2016). Knjižnice so namreč zelo aktivne na področju bralne pismenosti. Trudijo se razvijati branje in bralno kulturo, v ta namen pa organizirajo številne prireditve (razstave, ure pravljic, igralne ure, delavnice, kvize, vodene ogledne knjižnice, predavanja, srečanja z ustvarjalci...). Večina teh je namenjena spodbujanju branja, manjši delež pa ima poudarek na izobraževanju. Pogosto pa se prepletata obe funkciji. Izposoja leposlovja in pridobivanje praktičnega znanja sta dva izmed glavnih razlogov, da odrasli uporabniki obiskujejo splošne knjižnice (Novljan, 2004). Do podobnih ugotovitev so prišli tudi tuji raziskovalci. Večina sodelujočih v raziskavi, opravljeni v ZDA, je vpliv splošnih knjižnic najpogosteje ovrednotila kot pozitivnega na področju branja in samoizobraževanja. Redkeje so jih označili kot koristne na področju vsakodnevnih aktivnosti in interesov ter na področju dela in formalnega izobraževanja (Sin in Vakkari, 2015). Vendar to ne zmanjšuje pomembnosti te vloge splošnih knjižnic, saj so te namreč pomembne tudi pri **podpori izobraževanja (tako formalnega kot neformalnega)**. V raziskavi, opravljeni na Floridi, so uporabniki splošnih knjižnic poseben pomen pripisali prav njihovi izobraževalni vlogi. Dejali so, da jim te pomagajo pri pridobivanju/izboljševanju tehnoloških spretnosti, jim zagotavljajo dostop do računalnikov in interneta ter jih seznanjajo z novimi tehnologijami. Knjižnice zagotavljajo kritične pravne in zdravstvene informacije, olajšujejo vseživljenjsko učenje in prispevajo k učenju zunaj formalne učilnice (Fraser, Nelson in McClure, 2002). Pomembna je tudi njihova vloga pri nujenju podpore **vsakodnevnim aktivnostim in njihov vpliv na izboljšanje kakovosti življenja**; predvsem s ponudbo informacij in informacijskih storitev. Prispevajo k dobremu za uporabnike na številnih različnih

področjih, na primer: zagotavljajo potrebne informacije za nakup ali prodajo avtomobila, so v pomoč pri iskanju službe in pri učenju ter izboljšujejo pismenost (Fraser, Nelson in McClure, 2002). Splošne knjižnice prispevajo k lokalnim skupnostim tudi s spodbujanjem domišljije, ustvarjalnosti in osebnega razvoja ter s krepitevijo lokalne kulture in identitete, socialne povezanosti in krepitevijo skupnosti (Buschman, 2003). Prav tako lahko krepijo samozaupanje posameznikov ter tako zmanjšujejo njihovo socialno izoliranost. Ne vplivajo pa le na posameznike in njihovo življenje, temveč prispevajo tudi k **razvoju skupnosti in lokalnemu gospodarstvu**. S ponudbo inovativnih storitev prispevajo h gospodarski rasti (Dragija Ivanović, 2016). Tudi uporabniki verjamejo, da knjižnice prispevajo k razvoju skupnosti in zagotavljajo ekonomske koristi lokalnemu gospodarstvu. Dejali so, da te koristijo lokalnim podjetjem in zagotavljajo informacije osebam, ki si želijo ustanoviti lastno podjetje. Tudi direktorji knjižnic jih vidijo kot ustanove, ki prispevajo k blaginji lokalne/državne skupnosti, saj med drugim predstavljajo podporo lokalni skupnosti in umetnosti (Fraser, Nelson in McClure 2002). Knjižnica je pomembna tudi kot **prostor**. Kot takšna je koristna za formalna in neformalna srečanja ljudi. Kaže se tudi kot potencialni prostor za srečevanje s specifičnimi skupinami ljudi. Deluje kot prvi pristop za vključevanje priseljencev v novo okolje; ti lahko tam najdejo informacije, se učijo in spoznavajo novo skupnost in okolje ter so obravnavani kot vsi ostali uporabniki. Knjižnica je morebiti tudi edini prostor, kjer brezdomci lahko srečajo druge v bolj enakovrednih pogojih. Formalizirana srečanja so lahko povod za to, da s privabljanjem ljudi v knjižnico ustvarjamo povezano skupnost. To je lahko še posebej močna strategija pri ranljivih skupinah. Uporabniki morajo knjižnico videti kot varen kraj za obisk in kot prostor, ki je namenjen vsem. Pomembno je, da je vsak dobrodošel ne glede na socialni status, saj to ustvarja zaupanje uporabnikov. To splošno zaupanje in povezovanje skupnosti ter povečanje pripadnosti skupnosti pa knjižnica ustvarja predvsem tako, da postane bolj dostopna novim skupinam uporabnikov (Vårheim, Steinmo in Ide, 2008). Uporabniki in direktorji knjižnic knjižnico dojemajo tudi kot varen prostor za otroke po koncu šolskih aktivnosti (Fraser, Nelson in McClure 2002). Knjižnice lahko močno vplivajo na kvaliteto življenja ljudi tudi s ponudbo **informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT)** ter usposabljanjem za njihovo uporabo. Uporaba IKT je namreč eden od glavnih dejavnikov sprememb v družbi. Da lahko posamezniki v celoti delujejo v družbi, morajo biti sposobni in pripravljeni uporabljati IKT orodja za dostopanje do informacij in vključevanje ter sodelovanje v družbenih procesih. Ni pa pomembno le zagotoviti dostopa do računalnikov in interneta, temveč je pomembna tudi digitalna pismenost. V zadnjih letih ima namreč vedno več ljudi dostop do interneta, izziv informacijske družbe pa je motivirati in

usposobiti ljudi iz vseh socialnih skupin za uporabo novih tehnologij. Tu imajo knjižnice lahko pomembno vlogo. Pomembno je, da so knjižničarji sami usposobljeni za uporabo novih IKT, hkrati pa morajo biti usposobljeni tudi za poučevanje drugih. Ponujati morajo storitve, ki so posameznikom v pomoč pri delu z računalnikom, iskanju relevantnih informacij in uporabi javnih in zasebnih elektronskih storitev (Balina, 2014).

Nedvomno ima torej splošna knjižnica velik pomen za lokalno skupnost. Vendar morajo knjižnice kljub temu dokazati svojo vrednost in velik družbeni pomen (Dragija Ivanović, 2016). Nekatera področja zahtevajo še nadaljnje izboljšave; na primer približanje skupinam z nižjimi dohodki in starejšim pri njihovih vsakodnevnih aktivnostih (Sin in Vakkari, 2015).

2.3 KRAJEVNA KNJIŽNICA JANEZA TRDINE MENGEŠ

2.3.1 Poslanstvo knjižnice

Krajevna knjižnica Janeza Trdine Mengeš je enota Knjižnice Domžale. Njeno poslanstvo je zato zajeto v poslanstvu Knjižnice Domžale. Zapisano je v vsakoletnem delovnem načrtu in dokumentu nabavne politike te knjižnice. V poslanstvu navaja, da je sodobna knjižnica »vozlišče lokalne skupnosti« in ima kot ustanova pomembno vlogo v lokalnem okolju. Navajajo tudi štiri osnovne vloge sodobne knjižnice, ki so: kulturna, informacijska, izobraževalna (s poudarjeno udeležbo v procesu vseživljenjskega učenja) in socialna. Glede na potrebe po komunikaciji pa dodajajo še peto: knjižnica kot komunikacijsko središče (s tehnološkega in informacijskega vidika ali pa kot prijeten in odprt prostor, kjer se ljudje radi srečujejo). Njene klasične naloge (izposoja knjižničnega gradiva, spodbujanje in promocija branja) združujejo s sodobnimi potrebami uporabnikov ter zahtevami okolja (novi mediji in informacijski viri, izobraževanje, informacijska pismenost, občutek za pripadnost lokalni skupnosti, podpiranje etnične, kulturne in jezikovne raznolikosti, druženje), tako da uporabnikom nudi prijazno in vzpodbudno okolje za raznovrstne dejavnosti. Navajajo tudi, da knjižnica s svojim delovanjem pomembno prispeva k družbenemu, gospodarskemu, kulturnemu in socialnemu razvoju okolja (Zupanc Oberwalder in Pavšek, 2013).

2.3.2 Lokalno okolje knjižnice

V okolici Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš se nahajajo številni javni zavodi, kot so: Osnovna šola Mengeš, Vrtec Mengeš, Zdravstvena postaja Mengeš, Osnovna šola Roje, Muzej Mengeš, Dom počitka Mengeš, Glasbena šola Domžale – oddelek Mengeš. Knjižnica se nahaja

tudi v neposredni bližini Kulturnega doma Mengeš, Gasilsko godbenega doma in AIA – Mladinskega centra Mengeš. V okolici delujejo številna športna, kulturna, gasilska in ostala društva. V Mengšu je tudi kar nekaj cerkva in gradov, omogočena pa je tudi vsestranska športna dejavnost (športni park, trim steza, skakalnice za skoke na smučeh, pohodniške poti, ...). Mengeš je industrijsko središče z manjšimi obrati tekstilne in živilske industrije. Večji je obrat farmacevtske tovarne Lek. Značilne obrti so pečarstvo, slamnikarstvo, sedlarstvo. Mengeš je znan tudi po glasbilarstvu, predvsem po izdelovanju harmonik, saj v mestu nastajajo glasbila znamk Melodija glasbila, Zupan, Kapš in Burgar. Mengeš je eden od najstarejših krajev v Sloveniji, skupaj z naselji Mengeš, Loka, Topole in Dobeno, pa ostaja tudi med manjšimi občinami v Sloveniji, vendar hkrati spada med najbolj razvite po gospodarsko ekonomskih kazalcih (Stvarnik in Gračanin, 2015). Na njenem območju se nahaja tudi že omenjena Osnovna šola Roje, kjer izvajajo vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami. Šolo je ustanovilo pet občin: Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin. Na območju Občine Mengeš je tudi Samostojni socialno-varstveni zavod Varstveno delovni center INCE Mengeš (Zupanc Oberwalder in Pavšek, 2013). Ta izvaja storitve vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji za odrasle osebe z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju.

2.3.3 Dejavnosti knjižnice

Krajevna knjižnica Janeza Trdine Mengeš s številnimi storitvami in dejavnostmi skrbi za uresničevanje poslanstva in njeno vključevanje v lokalno okolje.

Načine vključevanja v lokalno okolje sem razdelila v naslednje segmente: gradivo in storitve, dejavnosti ter sodelovanje z lokalnimi organizacijami. Sedaj bom na kratko opisala vsakega izmed njih.

- Gradivo in storitve

Knjižnica svojim uporabnikom ponuja širok izbor knjižničnega gradiva, ki ustreza njihovim potrebam po informacijah in željam po izobraževanju, kulturi in razvedrilu. Izbor gradiva je namenjen tako posameznim uporabnikom kot skupinam in organizacijam v okolju za zadovoljevanje njihovih vsakdanjih potreb in stalno dvigovanje kakovosti življenja v lokalni skupnosti. Z gradivom želi knjižnica omogočiti prebivalcem območja dostop do informacij in znanja, ki jih potrebujejo pri formalnem in neformalnem izobraževanju, raziskovanju, kulturnem udejstvovanju, vseživljenjskem učenju in kakovostni izrabi prostega časa. Zagotavlja kakovostno in raznovrstno gradivo za različne uporabniške skupine, med drugim tudi gradivo za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami (slepi, invalidi, ostareli, otroci,

mladi, brezposelni...). Z izborom gradiva se zavzema za dvig kakovosti knjižnične zbirke in s tem tudi za spodbujanje bralne kulture. Zbira in obdeluje tudi kvalitetno domoznansko gradivo s svojega območja ter zagotavlja kvaliteten obseg dnevnega časopisja in periodike za različne skupine uporabnikov (Zupanc Oberwalder in Pavšek, 2013). Poleg izposoje in ostalih tradicionalnih storitev, vezanih na klasično gradivo, izposojajo tudi bralnice e-knjig. V knjižnici je za uporabnike na voljo osem računalnikov (povezava z internetom) ter razstavni prostor, kjer postavljajo različne razstave (Knjižnica Janeza Trdine Mengeš, 2011).

- Dejavnosti

Knjižnica za svoje najmlajše obiskovalce skozi celo šolsko leto prireja pravljíčne urice, ustvarjalne in tematske likovne delavnice ter knjižne uganke. Skupine iz osnovne šole in vrtcev redno obiskujejo knjižnico in prinašajo svoje likovne izdelke, ki jih potem razstavijo v knjižnici. Starejši uporabniki se lahko vključijo v projekt bralne značke za odrasle, nekajkrat letno pa organizirajo tudi računalniški tečaj za upokojence, literarne večere, strokovna predavanja ter potopisne večere (Knjižnica Janeza Trdine Mengeš, 2011).

Z dejavnostmi promovirajo branje v različnih starostnih obdobjih, še posebej pa se zavzemajo za promocijo branja kakovostne literature. Prirejajo tudi tečaje o iskanju informacij in tečaje uporabe knjižnice.

Za otroke in mladino izvajajo naslednje dejavnosti (povzeto po *Dejavnosti in projekti*, 2017):

- Križ Kraž

Je mesečni kviz, ki obstaja v dveh različicah: za otroke stare od 6 do 9 let in za otroke starejše od 10 let. Uporabniki rešijo kviz in ga oddajo v knjižnici, med njimi pa nato vsak mesec izžrebajo nagrajenca/ko.

- Zvedavček

Gre za bralni projekt. V simpatičnih otroških kovčkih se nahaja leposlovno in poučno gradivo na določeno temo ter risalni blok, v katerega lahko vsak otrok nariše risbico in jo opremi s svojimi podatki. Poleti likovne izdelke razstavijo v knjižnici.

- Čudežni kovček

Uporabniki si lahko izposodijo tudi simpatičen Čudežni kovček na kolesih v obliki živali. V njem se skrivajo slikanice, pesmice, uganke in poučne knjige.

- Pravljična lutkarija

Pravljična lutkarija je projekt vzpodbujanja branja. Na oddelku za otroke in mladino se nahajajo nahrbtniki, v katerih so »čudežne pravljice« in risanke na temo teh pravljíc. Dodane so tudi ročne lutke, s katerimi lahko otroci postanejo pravljíčni junaki in pravljico tudi zaigrajo.

- Želvino bralno popotovanje in Želvino poletno bralno popotovanje

S pomočjo vodenega programa otroke in družine motivirajo za obisk knjižnice, branje in dejavnosti, ki jih izvajajo.

- Bralnice pod slamnikom

Gre za festival mladinske literature, ki ga organizirajo skupaj z založbo Miš in Društvom bralna značka Slovenije. V okviru tega organizirajo številne dejavnosti in aktivnosti za mlade bralce in ustvarjalce. S festivalom nadgrajujejo prizadevanja za motiviranje za branje in promocijo branja.

Z namenom spodbujanja h kakovostnejšemu branju knjižnica izvaja tudi nekatere **dejavnosti za odrasle** (prav tako povzeto po *Dejavnosti in projekti*, 2017):

- Branje v oblaku

Je projekt, s katerim želijo spodbujati bralno kulturo, omogočiti branje na različnih digitalnih napravah in s tem omogočiti branje kjerkoli in kadarkoli, razvijati refleksijo o prebranem, povečati izposajo e-knjig in povečati prepoznavnost portalov ter e-okolij, ki ponujajo e-knjige.

- Okusimo besedo

Je bralna značka za odrasle, namenjena spodbujanju in uveljavljanju branja in razvijanju bralne kulture. Kriterija pri izboru literature za bralno značko sta predvsem kakovost besedila in aktualnost gradiva. Zajeti poskušajo različne žanre, stroko in leposlovje.

- Sodelovanje z lokalnimi organizacijami

Knjižnica sodeluje s številnimi lokalnimi organizacijami, na primer z Osnovno šolo Mengeš, Vrtcem Mengeš, Turističnim društvom Mengeš, AIA - Mladinskim centrom Mengeš ter VEM točka Mengeš. Največ sodelujejo z vrtcem in osnovno šolo (na primer sodelovanje pri projektu Rastem s knjigo, Pravljični palček in drugih dogodkih, obiski šol in vrtcev v knjižnici itd.) ter mladinskim centrom, s katerim skupaj organizirajo številne dejavnosti, kot so na primer pravljичne urice, predstave in druge dogodke, pomagajo pa jim tudi zbirati hrano za živali, zamaške in podobno. S Turističnim društvom Mengeš so v knjižnici že pripravili nekaj razstav, sodelovali pa so tudi na Mihaelovem sejmu - sejmu, ki že več let poteka v Mengšu in velja za eno najstarejših ohranjenih tradicij v tem kraju. Vsako leto je poudarek na eni izmed starih dejavnosti (na primer pečarstvo, slamnikarstvo, kmečka opravila) (Prireditve v Mengšu, 2009).

2.4 VREDNOTENJE DELA KNJIŽNIC

Pomembno je, da knjižnica kvalitetno in dobro dela ter da so njene storitve takšne, kot jih uporabniki želijo in potrebujejo. Te želje pa nimajo le posamezni uporabniki, temveč tudi

ustanove in organizacije, prav tako pa tudi njeni financerji ter knjižničarji sami (Južnič, 2009). Splošne knjižnice morajo stalno dokazovati svojo vrednost. Njihovo vrednotenje lahko predstavi prednosti, ki jih prinašajo posameznikom, katerim služijo (Sin in Vakkari, 2015). To je še posebej pomembno tudi zato, ker so financirane iz davkoplačevalskega denarja in tekmujejo za omejena sredstva. Stalno morajo upravičevati svoje proračunske zahteve in količino javnega denarja, ki ga prejmejo, ter zagotavljati dokaze o razširjenosti uporabe knjižnic. Pomembno je zastaviti ustrezen okvir, kako meriti in raziskati gospodarski pomen in koristi splošnih knjižnic. Tega je veliko lažje meriti v konkretni lokalni skupnosti. Nujno je, da ima vsaka knjižnica jasno zapisane in predstavljene načrte, ki vsebujejo tudi koristnost knjižnične dejavnosti za gospodarski razvoj v lokalni skupnosti (Fraser, Nelson in McClure 2002).

Vrednotenje storitev in programov je pomembno, saj lahko z njim knjižnica ugotovi doseganje zastavljenih ciljev, stopnjo zadovoljevanja potreb skupnosti, morebitne potrebne izboljšave, nove usmeritve ali cilje, ustreznost virov, upravičenost stroškov. Stalno je potrebno vrednotiti in preučevati tudi postopke in procese, ki potekajo znotraj knjižnice. Edino tako lahko povečamo njihovo uspešnost in učinkovitost. Za spremljanje dosežkov knjižnice so dragocena naslednja orodja: analiza potreb skupnosti, merjenje zadovoljstva uporabnikov ter merjenje uspešnosti (npr. s kazalci merjenja uspešnosti). Rezultati teh analiz so osnova za načrtovanje dela.

- Analiza potreb (lokalne) skupnosti

Splošna knjižnica mora ugotavljati in analizirati potrebe in pričakovanja celotne skupnosti. Pomembno je, da storitve načrtuje in oblikuje v skladu z rezultati raziskav ter zbiranja informacij o lokalni skupnosti. Oblikovati mora tehnike za merjenje kakovosti storitev in njihovega vpliva na lokalno skupnost. Ker se potrebe in pričakovanja spreminjajo, je potrebno redno pridobivanje podatkov (npr. demografskih podatkov o lokalni skupnosti, podatkov o ustanovah v lokalni skupnosti, o poslovni in trgovinski dejavnosti v okolju, ...) (povzeto po Standardih za splošne knjižnice, 2005, str. 22-23).

Kot bomo videli v nadaljevanju, v Krajevni knjižnici Janeza Trdine Mengeš še nikoli ni bila narejena nobena analiza potreb lokalne skupnosti. Je pa vodja knjižnice dejala, da te podatke o okolju običajno zbirajo na bolj neuraden način; preko stikov z uporabniki in drugimi subjekti iz lokalnega okolja. Veliko podatkov pridobijo tudi s sodelovanjem z občino (predvsem na relaciji direktor – občina – občinski svet). Podatke o okolju pa najdejo tudi na spletu.

- Merjenje zadovoljstva uporabnikov

Gre za zbiranje povratnih informacij o uporabnikih. Pomembno je zbirati te podatke, da lahko ocenimo kakovost storitev za uporabnike, ugotovimo, kaj potrebujejo ter prepoznamo, da se kvaliteta storitev vidi iz zadovoljstva uporabnikov. Poznamo različne tehnike zbiranja teh podatkov. Opravimo lahko različne raziskave (ankete, intervjuji, sistemska opazovanja, študije primerov) ali pa podatke zbiramo v obliki fokusnih skupin, z ad hoc intervjuji in podobno. V pomoč so nam lahko tudi formalne povratne informacije uporabnikov in njihovi predlogi, pripombe, pritožbe ter trditve v tisku, javnih medijih (povzeto po Standardih za splošne knjižnice, 2005, str. 22-23).

V večini se v splošnih knjižnicah uporabljajo ankete in intervjuji. V Krajevni knjižnici Janeza Trdine Mengeš za zbiranje povratnih informacij o uporabnikih najpogosteje uporabljajo ankete. Pri zbiranju splošnih informacij so jim v pomoč tudi povratne informacije uporabnikov, informacije pa iščejo tudi v tisku, na spletu in drugih javni mediji.

- Merjenje uspešnosti

Merjenje uspešnosti posameznih procesov v knjižnici je priporočljivo izvajati v določenih časovnih intervalih. Za vrednotenje in spremljanje doseganja ciljev knjižnice lahko uporabimo številne kazalce merjenja uspešnosti. Ti so navedeni v standardu ISO 11620:1998. Uspešnost knjižnične dejavnosti pa lahko ugotavljamo tudi s primerjavo rezultatov z drugimi splošnimi knjižnicami podobne velikosti in sorodnih značilnosti (povzeto po Standardih za splošne knjižnice, 2005, str. 22-23).

V Knjižnici Domžale (in s tem tudi v Krajevni knjižnici Janeza Trdine Mengeš) vsako leto opravijo statistične meritve za preteklo leto. Te potekajo najprej v vsaki enoti posebej, potem pa se ti podatki združijo in skupaj predstavljajo statistične podatke Knjižnice Domžale. Preverjajo tako kazalce uporabe (število izposojenega knjižničnega gradiva na prebivalca, število članov v odstotkih na prebivalstvo, ...), kazalce o virih (skupno število knjižničnega gradiva na prebivalca, število terminalov/osebni računalnikov na prebivalca, ...), kazalce o človeških virih (razmerje med številom vseh polno zaposlenih delavcev in številom prebivalcev, razmerje med številom strokovnih delavcev in številom prebivalcev, ...), kot tudi primerjalne kazalce (statistične podatke primerjajo s podatki drugih ustreznih in primerljivih knjižnic na nacionalni in mednarodni ravni). Pridobljene in analizirane podatke morajo nato predstaviti tudi občinam ustanoviteljicam in jih upoštevati pri načrtovanju dela za naslednje leto.

3 PRAKTIČNI DEL

3.1 RAZISKOVALNA METODA

3.1.1 Namen in cilji raziskave

Kot smo že omenili v uvodu, je glavni cilj raziskave ugotoviti, kako Krajevna knjižnica Janeza Trdina Mengeš izpolnjuje svoje poslanstvo in kako se vključuje v lokalno okolje. Osredotočili se bomo predvsem na različne dejavnosti, ki jih izvaja za uporabnike. Z raziskavo bomo raziskali, kako uporabniki ocenjujejo dejavnosti te knjižnice, katere so jim najbolj zanimive, zbirali pa bom tudi njihove predloge za dodatne dejavnosti, s katerimi se jim knjižnica lahko še bolj približa.

3.1.2 Raziskovalna vprašanja in predpostavke

Zastavili smo si naslednja raziskovalna vprašanja:

- V kolikšni meri uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš koristijo ponudbo in storitve knjižnice?
- Katerih dejavnosti se uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš najpogosteje udeležujejo v knjižnici in katere dejavnosti pogrešajo?
- V kolikšni meri se, glede na mnenje uporabnikov, Krajevna knjižnica Janeza Trdine Mengeš vključuje v svoje lokalno okolje?

Na osnovi pregledane teorije smo si zastavili naslednji dve predpostavki:

- Uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš zaznavajo knjižnico kot pomemben del lokalne skupnosti.
- Uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš najpogosteje vrednotijo njen vpliv kot pozitivnega na področju branja in bralne kulture, redkeje pa na področju izobraževanja.

3.1.3 Metoda raziskovanja

Za zbiranje podatkov smo uporabili dve metodi, anketni vprašalnik in intervju. Anketni vprašalnik so izpolnili naključni uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš, na vprašanja v intervjuju pa je odgovorila vodja knjižnice. Medtem, ko bo večina vprašanj v anketnem vprašalniku zaprtega tipa, bodo v polstrukturiranem intervjuju vsa vprašanja odprtega tipa. Intervju z vodjo knjižnice je bil namenjen predvsem zbiranju podatkov, na osnovi

katerih smo lahko oblikovali anketni vprašalnik. V večjem delu predstavitve in analize rezultatov se bomo zato bolj osredotočili na rezultate anketnih vprašalnikov. Seveda pa pogled vodstva na delovanje knjižnice pomembno prispeva k vpogledu na situacijo in zastavljen raziskovalni problem. Podatke smo zbirali od sredine septembra 2017 v prostorih same knjižnice. Na anketni vprašalnik je odgovorilo 28 uporabnikov knjižnice. Zaključke smo oblikovali na podlagi skupnih rezultatov, ki so bili obdelani na osnovi frekvenc.

3.2 REZULTATI

Z intervijem smo vodjo Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš spraševali o tem, katere aktivnosti, dejavnosti in storitve ponujajo svojim uporabnikom, na kakšne načine se vključuje v lokalno okolje, s katerimi izzivi se pri tem soočajo in kakšne so njihove želje za nadaljnje delo; kje vidijo dodatne priložnosti za širjenje svojega delovanja.

Glede vključevanja knjižnice v lokalno okolje je vodja dejala, da se v knjižnici trudijo zagotavljati vse storitve, dejavnosti in aktivnosti, ki zajemajo delovanje splošne knjižnice v njenem lokalnem okolju; od čisto osnovnih (zagotavljanje gradiva, izposoja, referenčni pogovor, ...) do dodatnih (različne aktivnosti za vse starostne skupine). V lokalno okolje se trudijo vključevati z organizacijo različnih aktivnosti za spodbujanje branja in razvijanje bralne kulture (npr. Pravljični palček, Okusimo besedo, Branje v oblaku, Želvino bralno popotovanje in Želvino poletno bralno popotovanje, Pravljična lutkarija, Zvedavček). V te skušajo vključiti vse profile uporabnikov - od najmlajših, najstnikov, mladih družin in starejših do kritičnih skupin (na primer osebe z motnjo v telesnem ali duševnem razvoju, invalidi). Njihov namen je med drugim tudi ta, da ljudje sprejmejo knjižnico kot prostor za druženje (kot nekakšno dnevno sobo občine) ter kot prostor, kjer lahko dobijo različne informacije. Sodelujejo tudi s številnimi lokalnimi organizacijami, na primer z AIA – mladinskim centrom, Turističnim društvom Mengeš in VEM točko Mengeš ter z Vrtcem Mengeš in Osnovno šolo Mengeš. Za slednjo imajo v knjižnici ločeno postavljeno gradivo za njihovo bralno značko, prav tako pa imajo ločeno postavljeno gradivo za Slomškovo bralno značko. V okviru izobraževanja in informacijskega opismenjevanja uporabnikov izvajajo tudi računalniške tečaje za upokojene, tečaje uporabe portala COBISS+ / Moja knjižnica, uporabnike pa usposablja tudi za uporabo bralnikov elektronskih knjig in portala Biblos ter za uporabo mobilne aplikacije mCOBISS oz. DomLib.

Vodja knjižnice je dejala, da je Mengeš mesto, v katerega se vsako leto preseli veliko ljudi in tako število prebivalcev iz leta v leto strmo narašča, vedno več je tudi mladih družin. Zaradi

tega je ključnega pomena, da se knjižnica čim bolj poveže s šolo in šolsko knjižnico, vrtci, mladinskim centrom in sorodnimi ustanovami. Konstantno naraščanje števila prebivalcev v Mengšu predstavlja enega izmed največjih izzivov za delo knjižnice. Vsako leto je, poleg rednih uporabnikov, zelo veliko tudi novih članov. Knjižnica se trudi zadovoljiti potrebe vseh, vendar tu ostaja velik izziv, kako ob tem zagotoviti najvišjo možno stopnjo kvalitete storitev, saj je ob enem samem knjižničarju pogosto težko zagotoviti odgovore na vse zahteve in želje okolja. Zato najbolj pereč problem trenutno predstavlja število zaposlenih v knjižnici. Nujno bi bilo zaposliti še nekoga, hkrati pa bo ob konstantnem naraščanju števila prebivalcev potrebno spremeniti tudi druge pogoje dela - na primer zagotoviti več prostora, podaljšati odprtost knjižnice in podobno. Kljub temu, da sta velikost prostora in obratovalni čas knjižnice v skladu z Uredbo o osnovnih storitvah knjižnice, bo počasi začelo v knjižnici primanjkovati prostora za gradivo, manjka pa tudi poseben prostor za zadrževanje obiskovalcev knjižnice. Poleg tega je v knjižnici težko izvesti dogodek za več obiskovalcev. Podaljšanje odprtosti je pomembno tako za uporabnike, kot tudi za knjižničarja. Uporabniki imajo tako več možnosti za obisk in zadrževanje v prostorih knjižnice, knjižničar pa lažje načrtuje dodatne storitve in dejavnosti oziroma lahko poveča obseg in dodatno uveljavi izvajanje že obstoječih. Kot smo že dejali, se število prebivalcev v Mengšu stalno povečuje, temu primerno bo zato treba prilagoditi tudi pogoje dela.

Še največji izziv pa predstavlja zagotovitev potrebnih dodatnih sredstev s strani ustanovitelja (občine) za zagotavljanje dovolj obsežne zbirke gradiva in dodatnih dejavnosti za uporabnike knjižnice in ostale prebivalce občine. Kritična skupina v splošnih knjižnicah oziroma knjižnicah nasploh so najstniki - kako jih vključiti, kako jih spodbuditi k branju, katere aktivnosti organizirati zanje. Veliko manevrskega prostora pa je tudi pri organizaciji dejavnosti in aktivnosti za odrasle uporabnike knjižnice (vendar brez dodatnega zaposlenega je organiziranje več takšnih aktivnosti žal nemogoče). Vodja knjižnice je prav tako izrazila željo po večjem sodelovanju z različnimi društvi in podjetji v občini. Zaveda se, da obstajajo številni možni načini, s katerimi bi se lahko še bolj vključili v lokalno okolje (različna podjetja, ponudniki storitev – na primer različne kavarne in pekarnice - bi lahko gostili predstavitev knjige ali kaj podobnega, razni ustvarjalci bi lahko razstavljali svoje izdelke v knjižnici in podobno). Dejala je, da se nekaj sicer že premika v tej smeri, vendar bi bilo zelo dobro, če bi se še bolj. Žal še nikoli ni bila narejena nobena analiza lokalnega okolja.

Podatke vseh anketiranih uporabnikov (članov) Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš smo združili med seboj in jih analizirali. Rezultati so predstavljeni v obliki frekvenc. Najprej so

predstavljena mnenja uporabnikov o delu in dejavnostih knjižnice, nato pa pogostost koriščenja posamezne ponudbe in storitev knjižnice. Sledijo podatki o pogostosti udeležbe uporabnikov v dejavnostih knjižnice, zbirali pa smo tudi podatke o tem, katere dejavnosti bi v knjižnici radi še obiskovali. Na koncu so označili še, v kolikšni meri se strinjajo s trditvami, vezanimi na delo knjižnice, zbirali pa smo tudi mnenja in predloge o tem, kako se lahko knjižnica še bolj vključi v svoje okolje in katere dejavnosti naj še organizira za svoje uporabnike. V analizo smo prejeli 28 ustrezno izpolnjenih anketnih vprašalnikov. Vsi sodelujoči so člani Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš in prihajajo iz njene okolice. Sodelovalo je 24 oseb ženskega in 4 osebe moškega spola. Največ jih sodi v starostno skupino 21 – 50 let (19), kar nekaj pa tudi v starostno skupino 51 let ali več (9). Nobena oseba, mlajša od 20 let, ni izpolnila anketnega vprašalnika. Na prvo vprašanje, **kaj jim je pri knjižnici najbolj všeč in katere njene dejavnosti se jim zdijo najbolj pomembne in koristne**, jih je največ navedlo *knjižnično osebje* (18). Zelo so pohvalili tako njegovo prijaznost kot tudi profesionalen odnos. Dejali so, da je zelo strokovno in ustrezljivo, všeč pa jim je tudi lep sprejem in oseben ter pristen stik zaposlenih do uporabnikov. V povezavi s tem sta dva omenila tudi prijetno energijo in domačnost knjižnice. Kar nekaj jih je pri tem vprašanju navedlo tudi *dejavnosti knjižnice* (6). V povezavi s tem so navajali predvsem delavnice in predavanja v knjižnici, otroške delavnice in druge dejavnosti za otroke (4) ter bralno značko za odrasle (3). Pogosto so navajali tudi stvari, povezane z *gradivom* (6). Zadovoljni so predvsem z *obsegom in raznovrstnostjo knjižničnega gradiva* (založenostjo knjižnice in veliko izbiro gradiva) (5), nekdo pa je navedel tudi, da mu je všeč raznolika ponudba časopisja. Nekateri so tu izpostavili tudi sam *prostor*, ki je prijeten in urejen (5) ter *bližino knjižnice* in njeno ugodno *lokacijo* (4). Všeč jim je tudi, ker je knjižnica enostavno dostopna, saj se nahaja v pritličju stavbe. Všeč so jim, oziroma menijo, da so v knjižnici pomembne in koristne tudi naslednje stvari: izposoja, igrače, igralni in bralni kotiček, polica z novostmi ter kratke čakalne vrste za rezervirano gradivo. Nekaj anketiranih uporabnikov ni podalo odgovora na to vprašanje (6).

Na vprašanje o **pogostosti koriščenja ponudbe in posameznih storitev** knjižnice, je vseh 28 sodelujočih odgovorilo, da v knjižnici najpogosteje koristijo *izposoja gradiva* (pogosto: 9 in zelo pogosto: 19), večina pa se pogosto tudi zadržuje v *prostorih knjižnice* (pogosto: 17 in zelo pogosto: 4). Redkeje obiskujejo *dogodke* (redko: 16 in nikoli: 7) in uporabljajo *računalnike*, ki so v knjižnici (redko: 11 in nikoli: 13).

Spraševali smo jih tudi o **pogostosti sodelovanja v naslednjih specifično navedenih dejavnostih** knjižnice: E-bralna značka, Bralna značka za odrasle, Križ kraž, Zvedavček,

Čudežni kovček, Pravljična lutkarija in Želvino bralno popotovanje. Naj opozorimo, da ena oseba ni odgovorila na to vprašanje, je pa v nadaljevanju (ko smo spraševali, če so že slišali za vse naštetje dejavnosti) dejala, da še ni zasledila nobene izmed navedenih dejavnosti, razen E-bralne značke in Bralne značke za odrasle. Približno polovica anketiranih uporabnikov nikoli ne sodeluje v katerikoli izmed navedenih dejavnosti. Večina jih nikoli ne sodeluje v *E-bralni znački* (26), približno polovica pa niti v *Bralni znački za odrasle* (13). V slednji vseeno nekaj anketiranih uporabnikov redno sodeluje (7), nekaj pa tudi pogosto (2) in včasih (5). Večina sodelujočih v raziskavi (oziroma njihovih otrok) nikoli ne sodeluje v naslednjih navedenih dejavnostih: *Križ kraž* (17), *Zvedavček* (20), *Čudežni kovček* (19), *Pravljična lutkarija* (20) in *Želvino bralno popotovanje* (20).

Odgovori so zelo verjetno povezani tudi s tem, **ali so že slišali za posamezne dejavnosti**. Malo manj kot tretjina anketiranih uporabnikov je dejala, da so že slišali za vse naštetje dejavnosti (10), nekaj jih še ni slišalo za *E-bralno značko* ali za vseh pet *dejavnosti za otroke*, nekateri pa še nikdar niso slišali za nobeno izmed naštetih dejavnosti (skupaj 8). Na to vprašanje ni odgovorila približno tretjina anketiranih uporabnikov (10).

Pri vprašanju, **ali so se že kdaj udeležili navedenih aktivnosti knjižnice**, jih je največ odgovorilo, da so se že vsaj enkrat udeležili *razstave* (17) ali *delavnice* (14), večina pa se še nikoli ni udeležila niti *računalniškega tečaja / tečaja uporabe drugih tehnologij* (23), niti *izobraževalne dejavnosti* (23) ali *bralne skupine* (24). Zelo veliko jih v knjižnici še nikoli ni sodelovalo v *kvizu* (19) ali se udeležilo *srečanja z ustvarjalci (avtorji, umetniki, ...)* (19) ali *predstave* (18). Nekateri v knjižnici še nikoli niso zasledili naslednjih dejavnosti: računalniški tečaj / tečaj uporabe drugih tehnologij (2), bralna skupina (1) ali kviz (1). Tu se pojavlja tudi vprašanje, kaj sodelujoči dojemajo pod posameznim izrazom (na primer »delavnica«), obstaja pa tudi možnost, da je prišlo do napak pri odgovarjanju, ker je bilo lahko zavajajoče, da je bila pri prejšnjem vprašanju na prvem mestu (nikalna) možnost »Nikoli«, pri tem vprašanju pa (pozitiven) odgovor »Da«.

V nadaljevanju smo želeli ugotoviti **interes uporabnikov za nekatere potencialno nove dejavnosti** knjižnice. Zanimalo nas je, koliko so zainteresirani oziroma, ali bi se udeležili katere izmed naštetih dejavnosti: pravljlična joga za otroke, bralni klub, tečaj tujega jezika ali stand up / improvizacijski večeri. Največ bi jih obiskovalo *tečaj tujega jezika* (11), zainteresirani pa so bili tudi za *bralni klub* (bi obiskoval/a: 8 in zanima me: 12). Zanimiv je bil delež interesa za *pravljlično jogo za otroke*, saj so bila mnenja zelo deljena. Kar nekaj jih je namreč dejalo, da je ne bi obiskovali (16), tisti pa, ki so bili zainteresirani, pa niso le izkazali interesa za to dejavnost,

temveč so dejali, da bi jo obiskovali (10). Tudi tu dopuščamo možnost vpliva starostne skupine na odgovore sodelujočih v raziskavi. Interes za *stand up / improvizacijske večere* je bil zelo deljen (bi obiskoval/a: 9, zanima me: 7 in ne bi obiskoval/a: 12).

V nadaljevanju smo zbirali **mnenja uporabnikov o delu Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš**. Navedli smo 26 trditev, zanimalo pa nas je, v kolikšni meri se strinjajo z njimi. Oblikovali smo jih na podlagi trditev, ki so jih uporabili v anketnem vprašalniku, uporabljenem v že omenjeni raziskavi, opravljeni v ZDA. Trditve so se nanašale na: vpliv knjižnice na lokalno in širše družbeno okolje (4), gradivo (2), branje in bralno kulturo (3), prispevek k formalnemu / neformalnemu izobraževanju posameznika (4), usposabljanje za uporabo knjižnice in (novih) tehnologij (3), pomoč pri iskanju informacij o okolju / iz okolja (4), knjižnico kot prostor (2), prispevek knjižnice k izboljšanju življenja posameznika (3) in njene prireditve (1). Zaradi velikega števila trditev, o vseh ne bomo govorili. So pa te navedene v Prilogi 1, poleg teh pa je dodano tudi število uporabnikov, ki so dejali, da se z njimi strinjajo oziroma delno strinjajo. V anketni vprašalnik smo vključili tudi zelo podobne ali v dveh primerih celo enake trditve in opazili, da je med njimi prišlo do manjšega odstopanja. Dva anketirana uporabnika sta se v celoti strinjala z vsemi trditvami, kar nekaj pa je bilo takšnih, ki so se strinjali z vsemi, razen z eno ali dvema. Večinoma so se uporabniki popolnoma strinjali s trditvami, vezanimi na sklop vprašanj o gradivu, branju in bralni kulturi. Vsi so se namreč strinjali s tem, da *knjižnica nudi ustrezno gradivo in spodbuja dvig bralne kulture*, večina pa se je strinjala tudi, da *knjižnica spodbuja branje* (se strinjam: 27 in delno se strinjam: 1). Povsem enako število se jih je strinjalo in delno strinjalo tudi s tem, da jim *knjižnica pomaga izbrati ustrezno gradivo in ponuja prijeten prostor za druženje in sprostitve*. Zelo veliko se jih je strinjalo z naslednjimi trditvami: »*Knjižnica prispeva k razvoju svojega okolja; razvoju Mengeša in njegovih prebivalcev*«, »*Nudi možnosti za osebni razvoj*«, »*Pomaga ljudem pri branju*« in »*Prispeva k izboljšanju kvalitete življenja*« ter »*Ponuja varen prostor za otroka (na primer po koncu pouka)*« (se strinjam: 26 in delno se strinjam: 2). Največkrat so se le delno strinjali s trditvijo »*Vpliva na gospodarski razvoj*« (19), sledile pa so trditve »*Ponuja številne pravne, zdravstvene in splošne informacije o okolju*« (14), »*Uči me uporabe računalnika*« (14) in »*Skrbi za moje izobraževanje*« (13). Da se sploh ne strinjajo s trditvijo, so anketirani uporabniki največkrat označili pri trditvi »*Knjižnica mi je v pomoč pri iskanju informacij o iskanju zaposlitve*« (6 ; delno se strinjam: 12), sledila pa je trditev »*Uči me uporabe računalnika*« (4 ; delno se strinjam: 14).

Zanimivo je, da so se nekateri popolnoma strinjali z vsemi 26-imi trditvami. Pri tem se poraja vprašanje, ali je bilo to odgovarjanje sploh premišljeno. Kot smo že omenili, se je večina strinjala predvsem s trditvami, vezanimi na temelj knjižnične dejavnosti – zagotavljanje ustreznega gradiva, spodbujanje branja in bralne kulture ter pomoč ljudem pri branju. Redkeje pa na primer menijo, da knjižnice vplivajo na gospodarski razvoj. Vidimo lahko, da gre predvsem za tradicionalen pogled na knjižnice. Opozoriti je potrebno tudi, da gre tu za subjektivna mnenja anketiranih uporabnikov, obstaja pa tudi velika možnost zaželenih odgovorov. Na odgovarjanje je vplivalo tudi to, kaj posamezniki dojemajo pod posameznim izrazom oziroma trditvijo (na primer, kaj dojemajo pod izrazom »kvaliteta življenja« ; na to lahko gledajo že z vidika gradiva oziroma branja, ki izboljšuje kvaliteto življenja ali pa širše). Upoštevati je potrebno tudi, da se morda nekateri delno strinjajo ali ne strinjajo s trditvijo preprosto zato, ker nekaterih knjižničnih uslug (še) niso potrebovali oziroma so dobili pomoč drugje. S tem mislimo predvsem na trditvi »Knjižnica me uči uporabe računalnika« in »V pomoč mi je pri iskanju informacij o iskanju zaposlitve. Kot je na primer dejal eden izmed anketiranih uporabnikov: »Na srečo nisem potreboval pomoči pri iskanju zaposlitve«.

Na koncu smo jih povprašali še o **morebitnih pojasnilih in dodatnih pripombah** na prejšnje vprašanje, nato pa smo jih prosili tudi za mnenje o tem, **kaj mislijo, da lahko knjižnica naredi, da se še bolj vključi v svoje okolje in se še bolj približa ljudem**. Zbirali pa smo tudi njihove **predloge in želje za dodatne dejavnosti** knjižnice. Kar nekaj anketiranih uporabnikov žal ni odgovorilo na ta zadnja vprašanja odprtega tipa. Pri morebitnih pojasnilih in pripombah na predhodno vprašanje, so nekateri ponovno omenili knjižnično osebje; dejali so, da so prijetno presenečeni nad njegovo prijaznostjo do uporabnikov, saj menijo, da zaposleni v drugih knjižnicah niso tako prijazni kot tu. Dejali so tudi, da je knjižnica pomembna za otroke, saj jim približa prostor, branje in ljubezen do knjig. Hkrati omogoča zelo varen prostor za otroke. Izpostavili so tudi pomembnost knjižnice za okolje, saj so dejali, da je ta njen nepogrešljiv del. Njihovi predlogi za nadaljnje delo knjižnice so vključevali željo po daljšem obratovalnem času, večjem prostoru in večjem obsegu gradiva ter željo po več novejših knjigah. Želijo si tudi, da bi knjižnica še bolj sodelovala z različnimi društvi ter organizirala še več dogodkov. Želijo si predvsem več predavanj in dejavnosti za otroke (na primer delavnice in predstave za otroke in malčke, varstvo otrok, nekajkrat pa je bila izražena tudi želja, da bi se več dejavnosti, ki jih organizirajo v Knjižnici Domžale, izvajale tudi v samem Mengšu). Omenjena je bila tudi želja po računalniškem tečaju za upokoјence in računalniku, ki bi bil v knjižnici namenjen le iskanju gradiva. Zanimiva je bila tudi ideja, da bi knjižnica ob lepem vremenu organizirala branje na

prostem (na primer ponujala knjige in omogočila branje v drevoredu ali oblikovala bralni kotiček v kakšni kavarni). Navedli so tudi predloga, da bi knjižnica razširila ponudbo glasbenega gradiva (različne zvrsti glasbe na CD ali DVD) in organizirala bralni klub. Kar nekajkrat so anketirani uporabniki dejali, da nimajo pripomb na delo knjižnice, da so zelo zadovoljni z njenim programom, ponudbo in količino ter kvaliteto gradiva. Dejali so tudi, da ima knjižnica več prednosti v primerjavi z drugimi, da temelji na bolj osebnem odnosu, vseh pa jim je tudi, da ni čakalnih vrst.

Na podlagi rezultatov raziskave lahko rečemo, da je knjižnica res aktivna na področju branja in bralne pismenosti. V ta namen organizira številne dejavnosti in prireditve (razstave, ure pravljič, bralne značke ...). V skladu z navedbami Novljan (2004) so rezultati naše raziskave pokazali, da je večina teh res namenjena spodbujanju branja, manjši delež pa ima poudarek na izobraževanju. Podobno kot so pokazali rezultati v raziskavi, opravljeni v ZDA (Sin in Vakkari, 2015), so tudi rezultati naše raziskave pokazali, da uporabniki vrednotijo knjižnice kot koristne predvsem na področju branja, redkeje pa na področju izobraževanja. Na podlagi teh rezultatov lahko potrdimo predpostavko, da uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš najpogosteje vrednotijo njen vpliv kot pozitivnega na področju branja in bralne kulture, redkeje pa na področju izobraževanja. Kot koristnega vrednotijo tudi knjižnični prostor – kot prijeten prostor za druženje in sprostitev pa tudi kot varen prostor za otroke po koncu šolskih aktivnosti, kar so ugotovili tudi v raziskavi, opravljeni na Floridi (Fraser, Nelson in McClure, 2002). Knjižnico označujejo kot pomembno tudi za lokalno okolje in njegov razvoj, menijo pa tudi, da jim nudi možnosti za osebni razvoj in vpliva na izboljšanje kvalitete njihovega življenja. Tako lahko potrdimo tudi predpostavko, da uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš zaznavajo knjižnico kot pomemben del lokalne skupnosti. Manj uporabnikov se je strinjalo s tem, da jim je knjižnica v pomoč pri iskanju informacij o iskanju zaposlitve in s tem, da jih uči uporabe računalnika. Tudi s tem, da vpliva na gospodarski razvoj, so se največkrat strinjali le delno.

4 RAZPRAVA

Z intervjujem smo vodjo Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš spraševali o tem, katere aktivnosti, dejavnosti in storitve ponujajo v knjižnici svojim uporabnikom, na kakšne načine se vključujejo v lokalno okolje, s katerimi izzivi se pri tem soočajo in kakšne so njihove želje za nadaljnje delo. Na podlagi njenih odgovorov smo oblikovali anketni vprašalnik za uporabnike

knjižnice. Nanj je odgovorilo 28 uporabnikov oziroma članov Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš. Večina teh je ženskega spola in sodi v starostno skupino 21 – 50 let. Rezultati so pokazali, da je uporabnikom zelo pomemben knjižničar in nivo osebnega odnosa, ki ga imajo z njim. Pomembno jim je, da so v knjižnici toplo sprejeti in da jih tam pričaka ustrežljiv in prijazen knjižničar, ki jim zna tudi strokovno svetovati in jim pomagati. Pohvalili so tudi dejavnosti knjižnice, ustrezen obseg in raznovrstnost gradiva ter sam prostor in njeno lokacijo. Anketirani uporabniki najpogosteje koristijo storitev izposoje, zelo radi se zadržujejo v prostorih knjižnice, zelo redko pa uporabljajo računalnike, ki so v knjižnici.

Zanimivo je, da zelo malo anketiranih uporabnikov sodeluje v dejavnostih knjižnice. Skoraj noben ne sodeluje v E-bralni znački za odrasle, zelo malo pa jih (oziroma njihovih otrok) sodeluje v dejavnostih za otroke (Križ Kraž, Zvedavček, Čudežni Kovček in Želvino bralno popotovanje). Največ jih vsaj včasih sodeluje v Bralni znački za odrasle, čeprav jih polovica vseeno še nikoli ni sodelovala v tej dejavnosti. To je lahko povezano tudi z ugotovljenim dejstvom, da jih zelo veliko še nikoli ni slišalo za navedene dejavnosti. Smo pa zaradi rezultatov, ki so pokazali, da se večina anketiranih uporabnikov še nikoli ni udeležila E-bralne značke za odrasle, kar nekaj teh pa zanjo niti še ni slišalo, o tej dejavnosti naknadno povprašali še vodjo knjižnice. Dejala je, da gre pri tej dejavnosti za projekt z imenom Branje v oblaku (o njem si lahko več preberete na naslednji povezavi: <http://www.knjiznica-domzale.si/domov/zadnje-novice/artmid/630/articleid/457/branje-v-oblaku.aspx>). Razlog, da večina še ni slišala za to dejavnost, je gotovo v tem, da je ta veliko bolj izpostavljena le v knjižnici v Domžalah, kjer so jo tudi izvajati začeli veliko prej kot v njenih enotah. Prav tako te dejavnosti zaenkrat v Mengšu žal kaj dosti ne promovirajo, zato je nujno nekaj pozornosti namenjati oživitvi in promociji tega projekta.

Pri tem in tudi nekaterih ostalih vprašanjih je mogoče zaslediti vpliv starostne skupine sodelujočih. Povsem mogoče je, da ti nimajo otrok oziroma se zaradi starosti ne udeležujejo dejavnosti za otroke. Možno je tudi, da so posamezniki vključeni v posamične dejavnosti, pa ne vedo, kako se ta imenuje (na primer Čudežni kovček ali Križ kraž - lahko, da so otroku že izposodili kovček ali pa so rešili kviz v knjižnici, pa ne vedo, da gre za dejavnost knjižnice, ki je imenovana tako).

Do sedaj so bile v knjižnici najbolj obiskane razstave in delavnice, zelo redko pa računalniški tečaj / tečaj uporabe drugih tehnologij, izobraževalne dejavnosti ali bralna skupina. Tudi tu smo vodjo knjižnice naknadno povprašali o tem, v kolikšni meri se te navedene aktivnosti sploh izvajajo v sami enoti v Mengšu. Nekatere aktivnosti Knjižnice Domžale se sicer izvajajo v vseh

enotah knjižnice, vendar je kar nekaj tudi takih, ki se izvajajo le v Domžalah, a so seveda namenjene vsem. Do tega je prišlo predvsem zato, ker večina drugih enot nima na voljo primerne prostora za izvajanje teh aktivnosti oziroma se te tam lahko izvajajo le v času, ko je knjižnica zaprta. Zagotovo pa je eden izmed glavnih razlogov tudi število zaposlenih, saj je v krajevnih knjižnicah, za razliko od enote v Domžalah, večinoma zaposlen le po en knjižničar. Sodelovanje s prostovoljci je v teh knjižnicah zelo redko, v Krajevni knjižnici Janeza Trdine Mengeš pa zelo redko sodelujejo tudi z zunanjimi partnerji.

Bralne skupine v Mengšu zato zaenkrat še ni bilo, obstaja pa velika želja, da bi jo oblikovali v bližnji prihodnosti. Vsaj enkrat letno pa organizirajo računalniški tečaj, sodelovali pa so tudi že pri projektu Simbioza. Uporabnikom pomagajo pri uporabi tehnologij tudi individualno, ko jih obveščajo o različnih (novih) tehnologijah in jih usposablajo za njihovo uporabo (npr. bralniki e-knjig, Moja knjižnica, COBISS+, mCOBISS, ...). Vsako leto organizirajo tudi srečanja z različnimi ustvarjalci, potopisna predavanja, predstavitve knjig, razstave in druge podobne dogodke. Anketirani uporabniki so najbolj zainteresirani za to, da bi v prihodnosti v knjižnici organizirali bralni klub ali tečaj tujega jezika.

Rezultati raziskave so pokazali tudi, da uporabniki knjižnico dojemajo kot koristno na področjih branja in bralne kulture. Večina jo je namreč označila za ustanovo, ki nudi ustrezno gradivo, spodbuja branje in skrbi za razvoj bralne kulture. Večina se jih je strinjala tudi s tem, da jim je knjižnica v pomoč pri izbiri ustreznega gradiva ter jim ponuja prijeten prostor za druženje in sprostitev ter za otroke (npr. po koncu šolskih aktivnosti). Knjižnico označujejo kot pomembno tudi za lokalno okolje in njegov razvoj, menijo pa še, da jim ta nudi možnosti za osebni razvoj in izboljšanje kvalitete življenja. Manj se jih je strinjalo s tem, da jim je knjižnica v pomoč pri iskanju informacij o iskanju zaposlitve in s tem, da jih uči uporabe računalnika. Tudi s tem, da vpliva na gospodarski razvoj, so se največkrat strinjali le delno.

Anketirani uporabniki so na koncu izpostavili tudi nekaj želja in predlogov za nadaljnje delo knjižnice, njeno vključevanje v lokalno okolje in njene dodatne dejavnosti. Želijo si večji prostor, daljši obratovalni čas, še več gradiva in novejših knjig in več dogodkov (predvsem za otroke). Navedli so tudi druge zanimive predloge, na primer računalniški tečaj za upokojnence, računalnik namenjen izključno iskanju gradiva, branje na prostem.

Tudi vodja knjižnice vidi še veliko priložnosti za nadaljnje delo knjižnice in njeno vključevanje v lokalno okolje. Želi si več sodelovanja z lokalnimi organizacijami in več dejavnosti za uporabnike, zanimajo pa jo tudi novi načini vključevanja najstnikov in aktivnosti, ki so primerne zanje. Strinja se tudi z mnenjem uporabnikov, da bo kmalu potrebno spremeniti

pogoje dela, saj ti, ob konstantnem naraščanju prebivalstva v Mengšu, ne bodo več ustrezni. Potrebno bo zagotoviti večji prostor, daljši odpiralni čas in dodatnega zaposlenega. Da pa bi lahko zagotovili vse to in še dovolj obsežno knjižnično zbirko in dodatne dejavnosti, pa bodo nujna tudi dodatna finančna sredstva. Prav zato je nujno, da knjižnica vrednoti svoje delo in dokazuje svojo vrednost. Zagotavljati more dokaze o razširjenosti njene uporabe. Kot smo navajali v teoriji, je pomen in koristi knjižnic veliko lažje meriti v konkretni lokalni skupnosti. Zato menimo, da je nujno, da knjižnica oblikuje način merjenja in raziskovanja koristnosti njenih dejavnosti za lokalno skupnost. Ugotovili smo, da v Krajevni knjižnici Janeza Trdine Mengeš žal še nikoli ni bila narejena nobena analiza lokalnega okolja. Zato menimo, da je to pomemben naslednji korak, ki ga lahko naredijo. Upamo, da je k temu vsaj malo prispevala tudi naša raziskava.

5 ZAKLJUČEK

Zakonske podlage, ki jih navajamo v tej nalogi, nalagajo (splošnim) knjižnicam številne naloge in dejavnosti za uresničevanje njihovega poslanstva. Na osnovi opravljanja teh nalog se te tudi vključujejo v svoje lokalno okolje. Pomembne so tako naloge in storitve, ki so povezane z gradivom (zbiranje in obdelava gradiva, izposoja) kot tudi sodelovanje knjižnic v vseživljenjskem izobraževanju, njihove dejavnosti za spodbujanje bralne kulture in druge dejavnosti ter kulturne prireditve. V sklop njihovih nalog sodijo tudi usposabljanje uporabnikov, razvijanje pismenosti, omogočanje dostopa do svetovnega spleta, pomembne pa so tudi storitve za ustanove in skupine v lokalni skupnosti. Knjižnice morajo oblikovati poslovno politiko, s katero jasno opredelijo svoje cilje, prioritete in storitve glede na potrebe lokalne skupnosti. Pomembno je, da so storitve fizično dostopne vsem prebivalcem njihovega okolja, prilagojene pa morajo biti tudi različnim potrebam lokalne skupnosti v mestu in na podeželju.

Storitve in dejavnosti knjižnic so tiste, na osnovi katerih lahko vrednotimo njihovo koristnost. Knjižnice ne smejo biti le dobavitelj ali posrednik gradiva za branje, temveč se morajo usmeriti bolj v spodbujanje in pomoč ljudem pri in ob branju. Pomembno je, da se povezujejo s svojo lokalno skupnostjo, da spremljajo njene potrebe in z njo vzdržujejo dialog. S svojimi dejavnostmi vplivajo na povečanje pismenosti, bralnih navad in spretnosti, pomembne pa so tudi pri podpori formalnega in neformalnega izobraževanja ter nudenju podpore vsakodnevnim aktivnostim posameznikom in ustanovam iz okolja. Vplivajo tudi na izboljšanje kakovosti

življenja ter razvoj skupnosti in lokalnega gospodarstva. Pomemben je tudi knjižnični prostor ter njihova ponudba IKT in usposabljanje za njihovo uporabo.

Poslanstvo Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš je zajeto v poslanstvu Knjižnice Domžale, ki je zapisano v vsakoletnem delovnem načrtu in dokumentu nabavne politike te knjižnice. Tam navaja, da je sodobna knjižnica »vozlišče lokalne skupnosti« in ima kot ustanova pomembno vlogo v lokalnem okolju. Vlogo knjižnice delijo na kulturno, informacijsko, izobraževalno in socialno, dodajajo pa še peto: knjižnica kot komunikacijsko središče. V lokalno okolje se vključujejo s širokim in raznovrstnim izborom knjižničnega gradiva, zagotavljanjem dostopa do številnih informacij in znanja, spodbujanjem bralne kulture, zbiranjem in obdelavo kvalitetne domoznanske zbirke, izposojajo tradicionalnega gradiva in bralnikov e-knjig ter z različnimi dejavnostmi. V sklopu teh prirejajo pravljíčne urice, delavnice, knjižne uganke in razstave. Organizirajo tudi bralno značko za odrasle, računalniške tečaje, predavanja in literarne ter potopisne večere. Knjižnica sodeluje tudi s številnimi lokalnimi organizacijami, na primer z osnovno šolo in vrtcem, turističnim društvom in mladinskim centrom.

Vrednotenje knjižničnih storitev in dela knjižnic je pomembno, saj lahko te na ta način ugotovijo doseganje doseganje ciljev, stopnjo zadovoljevanja potreb skupnosti, morebitne potrebne izboljšave, nove usmeritve in upravičenost stroškov. Pomembno je stalno vrednotiti in preučevati postopke in procese, ki potekajo znotraj knjižnice, saj edino tako lahko povečamo njihovo uspešnost in učinkovitost. S tem namenom smo tudi izvedli raziskavo o tem, kako Krajevna knjižnica Janeza Trdine Mengeš izpolnjuje svoje poslanstvo in kako se vključuje v lokalno okolje. Raziskovali smo, kako uporabniki ocenjujejo dejavnosti te knjižnice, katere so jim najbolj zanimive, zbirali pa smo tudi njihove predloge za dodatne dejavnosti, s katerimi se jim knjižnica lahko še bolj približa. Za zbiranje podatkov smo uporabili anketni vprašalnik in intervju. Na podlagi rezultatov raziskave smo potrdili obe zastavljeni predpostavki, saj smo ugotovili, da:

- uporabniki Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš zaznavajo knjižnico kot pomemben del lokalne skupnosti in
- njen vpliv najpogosteje vrednotijo kot pozitivnega na področju branja in bralne kulture, redkeje pa na področju izobraževanja.

Anketirani uporabniki so zelo pohvalili delo knjižničnega osebja, ponudbo knjižničnega gradiva, sam prostor in lokacijo knjižnice ter njene dejavnosti. Največ interesa so uporabniki izkazali za bralni klub, tečaj tujega jezika in dejavnosti za otroke. Za marsikatero dejavnosti, ki

so bile navedene v anketnem vprašalniku, žal še niso slišali, si pa želijo, da bi v knjižnici organizirali še več novih. Poleg uporabnikov si tega želi tudi vodja knjižnice. A teh, brez dodatnega zaposlenega in dodatnih sredstev, trenutno ni mogoče zagotoviti. Se pa nekatere dejavnosti izvajajo le v enoti v Domžalah, v drugih manjših enotah pa ne. Tako so uporabniki predlagali tudi, da bi se nekatere od teh začele izvajati še v Mengšu. Vendar se nam, glede na slabo poznavanje in dokaj nizko udeležbo pri že obstoječih dejavnostih, tu pojavlja vprašanje oziroma pomislek, ali ne bi bilo morda bolj smiselno, če bi bolj promovirali že obstoječe dejavnosti kot pa le dodajali nove.

Za nadaljnje raziskovanje obravnavane tematike predlagamo raziskavo, ki bi zajela več uporabnikov knjižnice. Zaradi časovne omejenosti je bil namreč v našo raziskavo vključen razmeroma majhen vzorec, kar štejemo tudi kot glavno omejitev raziskave. Ena izmed prednosti naše raziskave je, da vključuje tako podatke, pridobljene s strani vodje knjižnice, kot tudi njenih uporabnikov. Vendar bi bilo v prihodnje koristno izvesti tudi raziskavo, ki bi zajela še druge deležnike. Poleg vpliva splošnih knjižnic na lokalno okolje, je pomembno tudi raziskovanje njihovega vpliva na širša družbena okolja (npr. na regionalni ali državni ravni). V našo raziskavo smo zajeli predvsem srednjo starostno skupino, koristno pa bi bilo pridobiti tudi odgovore mlajših in starejših uporabnikov, saj se njihove potrebe in pogledi na knjižnično dejavnost zagotovo razlikujejo. Kot je na primer dejala vodja knjižnice, so kritična skupina zagotovo najstniki, ki pa jih žal nismo uspeli zajeti v to raziskavo. Razlog za to se verjetno nahaja v načinu izvedbe postopka anketiranja. Anketne vprašalnike smo namreč pustili v prostorih knjižnice in nismo posredovali pri tem, kdo je odgovarjal nanje. Nismo prevzeli neposrednega vpliva na to, da bi nanj odgovarjali uporabniki različnih starostnih skupin.

Knjižnice morajo oblikovati tudi cilje in načrtovati specifične tipe storitev, ki so bolj primerne življenjskim situacijam različnih ciljnih skupin. V sklopu tega se je potrebno vprašati, kako priti do težje dosegljivih, dostopnih delov populacije, kot so na primer neuporabniki spleta in manj privilegirane skupine. Pomembno je tudi stalno izobraževanje knjižničarjev. Še naprej se je potrebno zavzemati, da bi ti sprejemali merjenje vpliva knjižnic kot eno najpomembnejših nalog na področju organizacije in upravljanja knjižnic. Seznanjati se morajo z omejitvami kvalitativnih in kvantitativnih raziskovalnih metod in izbirati ustrezne metode za zbiranje najbolj kakovostnih podatkov. Hkrati morajo najti tudi ustrezen način prikazovanja teh podatkov odločevalcem in financerjem.

Kaj pa lahko splošne knjižnice še naredijo? Pomembno je, da širijo zavest o številnih knjižničnih vlogah – teh se morajo zavedati tako bibliotekarji kot tudi javnost (uporabniki,

financerji, upravitelji, ...). V načrtovanje knjižnične dejavnosti morajo vključiti koristi in vlogo knjižnice za lokalno skupnost in njen razvoj. Cilje, povezane z njeno vlogo pri tem, morajo vključiti v proces strateškega načrtovanja, v sklopu tega pa morajo načrtovati tudi nove programe in storitve, ki bodo v korist lokalni skupnosti. V Knjižnici Domžale je strateško načrtovanje predvsem naloga direktorja knjižnice, vendar pa mora to potekati v sodelovanju z vodjami krajevnih knjižnic. Direktor mora vsako leto oddati letni plan dela za prihodnje leto, na koncu leta pa poročilo o delu knjižnice za preteklo leto. V sklopu tega načrtujejo letni nakup knjižničnega gradiva, izobraževanje uporabnikov, različne dejavnosti in projekte, kadrovski načrt ter investicije in vzdrževanje. V prihodnje bi bilo dobro več pozornosti nameniti tudi načinom, kako skrbeti za ugled in prepoznavnost knjižnice v javnosti in kako se še bolj približati prebivalcem iz svojega okolja ter utrditi povezovanje z organizacijami v lokalnem okolju.

Upamo, da lahko z rezultati te in podobnih raziskav razkrivamo vlogo in vrednosti splošnih knjižnic in posledično vplivamo na podporo javnosti in financerjev ter na njihovo prispevanje sredstev za zagotavljanje kakovostnih knjižničnih in informacijskih storitev vsem.

6 VIRI IN LITERATURA

Balina, S. (2014). Public Libraries – Facilitators of Information Society and e- Inclusion in Latvia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 109, 412-416. doi: 10.1016/j.sbspro.2013.12.482.

Buschman, J. E. (2003). *Dismantling the public sphere: Situating and sustaining librarianship in the age of the new public philosophy*. Westport, CT: Libraries Unlimited. doi: 10.1016/j.giq.2005.01.006.

Dejavnosti in projekti. (2017). Domžale: Knjižnica Domžale. Pridobljeno s spletne strani <http://www.knjiznica-domzale.si/nase-knjiznice/knjiznica-janeza-trdine-menges-/dejavnosti-in-projekti.aspx>.

Dragija Ivanović, M. (2016). Vrednotenje vpliva splošne knjižnice na skupnost: teoretično-metodološki izzivi in polemike. *Knjižnica*, 60(4), 9–32.

Fraser, B. T., Nelson, T. W. in McClure, C. R. (2002). Describing the economic impacts and benefits of Florida public libraries: findings and methodological applications for future work. *Library & Information Science Research*, 24(3), 211–233. doi: 10.1016/S0740-8188(02)00123-8.

IFLA/UNESCO Manifest o splošnih knjižnicah. (2002). V *Splošne knjižnice: IFLA/UNESCO standardi za splošne knjižnice* (str. 69–71). Ljubljana: NUK.

Južnič, P. (2009). Cilji, poslanstvo in vizija knjižnice v lokalni skupnosti, dva pogleda? V M. Ambrožič in D. Vovk (ur.), *Knjižničarji in knjižnice: dodana vrednost okolju: zbornik posvetovanja ZBDS* (str. 107–128). Ljubljana: ZBDS.

Knjižnica Janeza Trdine Mengeš. (2011). Mengeš: Občina Mengeš. Pridobljeno s spletne strani <http://www.menges.si/obcina-menges/domaca-stran/javni-zavodi/knjiznica-janeza-trdine-menges>.

Neskončne poti splošnih knjižnic: (Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020). (2012). Grosuplje: Združenje splošnih knjižnic. Pridobljeno s spletne strani http://zdruzenje-knjiznic.si/media/website/dokumenti/Strategija-in-izhodisca-zdruzeno_KONCNO.pdf.

Novljan, S. (2004). Izobraževalna moč splošnih knjižnic. *Knjižnica*, 48(3), 107–124.

Prireditve v Mengšu. (2009). Mengeš: Turistično društvo Mengeš. Pridobljeno s spletne strani <http://www.td-menges.si/index.php?stran=prireditve-v-mengsu>.

Sin, S. –C.J. in Vakkari, P. (2015). Perceived outcomes of public libraries in the U.S. *Library & Information Science Research*, 37(3), 209–219. doi: 10.1016/j.lisr.2015.04.009.

Standardi za splošne knjižnice: (za obdobje od 1. maja 2005 do 30. aprila 2015). (2005). Ljubljana: Nacionalni svet za knjižnično dejavnost RS. Pridobljeno s spletne strani http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Drugo/hitri_dostop/standardi_spl_k_sprejeti.pdf.

Stvarnik, M. in Gračanin, M. (2015). *Veliki objem: vodič po Osrednjeslovenski regiji*. Ljubljana: Turizem.

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic. (2003). *Uradni list RS*, št. 29.

Usherwood, R. (2002). Demonstrating impact through qualitative research. *Performance Measurement and Metrics*, 3(3), 117–122. doi: 10.1108/14678040210453546.

Vårheim, A., Steinmo, S. in Ide, E. (2008). Do libraries matter? Public libraries and the creation of social capital. *Journal of Documentation*, 64(6), 877–892. doi: 10.1108/00220410810912433.

Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1). (2001). Uradni list RS, št. 87/2001.

Zgodovina. (2017). Domžale: Knjižnica Domžale. Pridobljeno s spletne strani <http://www.knjiznica-domzale.si/nase-knjiznice/knjiznica-janeza-trdine-menges-zgodovina.aspx>.

Zupanc Oberwalder, B. in Pavšek, A. (2013). *Dokument nabavne politike Knjižnice Domžale*. Domžale: Knjižnica Domžale. Pridobljeno s spletne strani <http://www.knjiznica-domzale.si/Portals/0/Dokument%20nabavne%20politike%20Knjižnice%20Domžale.pdf>.

7 PRILOGE

PRILOGA 1: (NE)STRINJANJE UPORABNIKOV KRAJEVNE KNJIŽNICE JANEZA TRDINE MENGEŠ Z NAVEDENIMI TRDITVAMI (odgovori uporabnikov na 6. vprašanje v anketnem vprašalniku)

PRILOGA 2: VPRAŠALNIK ZA UPORABNIKE KRAJEVNE KNJIŽNICE JANEZA TRDINE MENGEŠ

PRILOGA 3: VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z VODJO KRAJEVNE KNJIŽNICE JANEZA TRDINE MENGEŠ

Priloga 1: (Ne)strinjanje uporabnikov Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš z navedenimi trditvami (odgovori uporabnikov na 6. vprašanje v anketnem vprašalniku)

	Se strinjam	Delno se strinjam	Ne strinjam se
Prispeva k razvoju svojega okolja; razvoju Mengša in njegovih prebivalcev	26	2	
Mi nudi ustrezno gradivo	28		
Spodbuja branje	27	1	
Prispeva k mojemu izobraževanju	22	6	
Me spodbuja k učenju novih stvari	19	9	
Me usposablja za uporabo knjižnice	25	3	
Mi nudi možnosti za osebni razvoj	26	2	
Pomaga mi izbrati ustrezno gradivo	27	1	
Skrbi za moje izobraževanje	15	13	
Uči me uporabe računalnika	10	14	4
Spodbuja me k učenju novih stvari	21	6	1
Pomaga mi, da se počutim bolj sprejetega v svojem okolju	17	11	
Mi je v pomoč pri iskanju informacij o izobraževalnih in kulturnih aktivnostih v okolju	25	3	
Spodbuja dvig bralne kulture	28		
Ponuja prijeten prostor za druženje in sprostitev	27	1	
Povezuje se z različnimi organizacijami v okolju	19	9	
Ponuja številne pravne, zdravstvene in splošne informacije o okolju	12	14	2
Mi je v pomoč pri iskanju informacij o iskanju zaposlitve	10	12	6
Pomaga ljudem pri branju	26	2	
Prispeva k izboljšanju kvalitete življenja	26	2	

Zagotavlja podporo lokalnemu kulturnemu in umetniškemu ustvarjanju	25	3	
Vpliva na gospodarski razvoj	8	19	1
Organizira številne zanimive prireditve	19	9	
Mi je v pomoč pri iskanju informacij o stvareh, ki me osebno zanimajo (npr. o potovanjih, opremljanju stanovanja, kaj početi v prostem času, ..).	21	6	1
Spodbuja me k uporabi novih tehnologij	16	9	3
Je varen prostor za otroka (npr. po koncu pouka)	26	2	

Priloga 2: Vprašalnik za uporabnike Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš

Na začetku vas prosim, da označite vaš spol:

- Moški
- Ženski

V katero starostno skupino spadate?

- do 20 let
- 21 – 50 let
- 51 let ali več

Ste član Knjižnice Domžale in njenih enot (poudarek je na Krajevni knjižnici Janeza Trdine Mengeš) ter prihajate iz njene okolice?

- Da
- Ne

Sledi nekaj vprašanj, ki se navezujejo na dejavnosti Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš

1. Kaj vam je pri Krajevni knjižnici Janeza Trdine Mengeš najbolj všeč in katere dejavnosti knjižnice se vam zdijo najbolj pomembne in koristne?

---

2. Kako pogosto koristite naslednjo ponudbo in storitve knjižnice?

	Nikoli	Redko	Pogosto	Zelo pogosto
Izposoja gradiva	☐	☐	☐	☐
Obisk dogodkov	☐	☐	☐	☐
Zadrževanje v prostorih knjižnice	☐	☐	☐	☐
Uporaba računalnikov	☐	☐	☐	☐

3. Kako pogosto sodelujete (vi sami ali vaš otrok) v naslednjih dejavnostih, ki jih organizira knjižnica?

	Nikoli	Včasih	Pogosto	Redno
E-bralna značka za odrasle	☐	☐	☐	☐
Bralna značka za odrasle	☐	☐	☐	☐
Križ kraž	☐	☐	☐	☐
Zvedavček	☐	☐	☐	☐
Čudežni kovček	☐	☐	☐	☐
Pravljlična lutkarija	☐	☐	☐	☐
Želvino bralno popotovanje	☐	☐	☐	☐

Ali ste že slišali za vse naštetе dejavnosti? Če ne, prosimo napišite, za katero še niste slišali:

4. Ali ste se že kdaj udeležili naslednjih aktivnosti knjižnice?

	Da	Ne	Nisem še zasledil te dejavnosti v knjižnici
Računalniški tečaj / tečaj uporabe drugih tehnologij	☐	☐	☐
Predstava	☐	☐	☐
Delavnica	☐	☐	☐
Bralna skupina	☐	☐	☐
Izobraževalna dejavnost	☐	☐	☐
Razstava	☐	☐	☐
Kviz	☐	☐	☐
Srečanje z ustvarjalci (avtorji, umetniki, ..)	☐	☐	☐

5. Bi v knjižnici obiskovali spodaj naštete oblike dejavnosti?

	Bi obiskoval/a	Zanima me	Ne bi obiskoval/a
Pravljlična joga za otroke	☐	☐	☐
Bralni klub	☐	☐	☐
Tečaj tujega jezika	☐	☐	☐
Stand up/improvizacijski večeri	☐	☐	☐

6. Označite v kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami: Krajevna knjižnica Janeza Trdine Mengeš...

	Se strinjam	Delno se strinjam	Ne strinjam se
Prispeva k razvoju svojega okolja; razvoju Mengša in njegovih prebivalcev	☐	☐	☐
Mi nudi ustrezno gradivo	☐	☐	☐
Spodbuja branje	☐	☐	☐
Prispeva k mojemu izobraževanju	☐	☐	☐
Me spodbuja k učenju novih stvari	☐	☐	☐
Me usposablja za uporabo knjižnice	☐	☐	☐
Mi nudi možnosti za osebni razvoj	☐	☐	☐
Pomaga mi izbrati ustrezno gradivo	☐	☐	☐
Skrbi za moje izobraževanje	☐	☐	☐
Uči me uporabe računalnika	☐	☐	☐
Spodbuja me k učenju novih stvari	☐	☐	☐
Pomaga mi, da se počutim bolj sprejetega v svojem okolju	☐	☐	☐

Mi je v pomoč pri iskanju informacij o izobraževalnih in kulturnih aktivnostih v okolju	☐	☐	☐
Spodbuja dvig bralne kulture	☐	☐	☐
Ponuja prijeten prostor za druženje in sprostitev	☐	☐	☐
Povezuje se z različnimi organizacijami v okolju	☐	☐	☐
Ponuja številne pravne, zdravstvene in splošne informacije o okolju	☐	☐	☐
Mi je v pomoč pri iskanju informacij o iskanju zaposlitve	☐	☐	☐
Pomaga ljudem pri branju	☐	☐	☐
Prispeva k izboljšanju kvalitete življenja	☐	☐	☐
Zagotavlja podporo lokalnemu kulturnemu in umetniškemu ustvarjanju	☐	☐	☐
Vpliva na gospodarski razvoj	☐	☐	☐
Organizira številne zanimive prireditve	☐	☐	☐
Mi je v pomoč pri iskanju informacij o stvareh, ki me osebno zanimajo (npr. o potovanjih, opremljanju stanovanja, kaj početi v prostem času, ..).	☐	☐	☐
Spodbuja me k uporabi novih tehnologij	☐	☐	☐
Je varen prostor za otroka (npr. po koncu pouka)	☐	☐	☐

Vaša morebitna pojasnila, dodatne pripombe k 6. vprašanju:

Kaj mislite, da lahko knjižnica naredi, da se še bolje vključi v svoje okolje? Kako naj se še približa ljudem?

Za konec vas prosim, da navedete vaše predloge, želje za dodatne dejavnosti knjižnice

---

Zaključili ste z reševanjem. Najlepša hvala za sodelovanje.

Priloga 3: Vprašanja za intervju z vodjo Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš

- 1. Katere aktivnosti, dejavnosti in storitve Krajevna knjižnica Janeza Trdine Mengeš ponuja svojim uporabnikom?**
- 2. Kako se knjižnica vključuje v svoje lokalno okolje glede na naslednje naloge (s katerimi aktivnostmi):**
  - **spodbujanje branja in razvijanje bralne kulture,**
  - **izobraževanje uporabnikov,**
  - **sodelovanje z lokalnimi organizacijami,**
  - **informacijsko opismenjevanje,**
  - **vključevanje v prostočasne in vsakodnevne aktivnosti uporabnikov,**
  - **vključevanje v področje dela,**
  - **samoizobraževanje uporabnikov,**
  - **drugo.**
- 3. Izzivi, s katerimi se knjižnica sooča pri tem?**
- 4. Ali je bila že kdaj narejena kakšna analiza lokalnega okolja? Kje knjižnica dobiva, išče informacije o okolju? Kateri dejavniki (iz njenega okolja) najbolj vplivajo na njeno delovanje?**
- 5. S katerimi lokalnimi organizacijami se povezuje, sodeluje knjižnica?**
- 6. Želje za nadaljnje delo? Kje vidite dodatne priložnosti za širjenje delovanja knjižnice?**